Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 332/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lääkkeiden vuosiomavastuun eli lääkekaton madaltamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Katja Hännisen / vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 332/2017 vp:

> *Aikooko hallitus ryhtyä toimiin lääkkeiden vuosiomavastuun eli lääkekaton madaltamiseksi ja*
>
> *miten hallitus varmistaa, että pienituloisten ja paljon sairastavien asema ei heikkene lääkekorvausjärjestelmää muutettaessa?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:
Vuosiomavastuusta säädetään sairausvakuutuslaissa (1224/2004). Vuosiomavastuun tavoitteena on helpottaa niiden potilaiden asemaa, jotka eivät sairasta valtioneuvoston asetuksen mukaista erityiskorvaukseen oikeuttavaa sairautta eivätkä siten saa sairauden hoitoon tarvitsemaansa lääkettä erityiskorvattuna tai joilla on tästä huolimatta tai muista syistä johtuen suuret lääkekustannukset. Vuosiomavastuun ylittymisen jälkeen potilas maksaa jokaisesta ostamastaan korvattavasta lääkkeestä 2,50 euron lääkekohtaisen omavastuun loppuvuoden ajan. Myös potilaan maksama alkuomavastuu (50 euroa) kerryttää vuosiomavastuuta. Lääkekustannusten vuosiomavastuu on sidottu kalenterivuoteen. Vuosiomavastuuta eivät kerrytä lääkkeet, jotka eivät ole korvattavia. Vuosiomavastuun taso on sidottu elinkustannusindeksiin siten, että sitä muutetaan samanaikaisesti ja samassa suhteessa kuin kansaneläkkeitä muutetaan kansaneläkeindeksistä annetun lain (456/2001) mukaisesti.
Lääkkeiden vuosiomavastuuta on viime vuosina alennettu. Lääkkeiden vuosiomavastuu oli 700,92 euroa vuonna 2012. Kansaneläkeindeksin pisteluvun mukaan vuoden 2017 lääkekatto olisi suuruudeltaan 724 euroa, jos muutoksia sen tasoon ei olisi tehty. Lääkkeiden vuosiomavastuuta alennettiin kuitenkin vuonna 2013 tehtyjen lääkekorvaussäästöjen yhteydessä 670,00 euroon ja vuoden 2014 alusta lääketaksasta annettua valtioneuvoston asetusta (713/2013) muutettaessa 610,37 euroon. Vuonna 2017 lääkekatto on 605,13 euroa.
Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa vaaditut lääkekorvaussäästöt toteutettiin kahdessa osassa vuosina 2016 ja 2017 toimepidekokonaisuuksilla, jotka koostuivat laajasti eri toimenpiteistä ja kohdistuivat myös lääkealan toimijoihin. Vuoden 2017 aikana voimaan tulleilla muutoksilla arvioitiin myös saatavan edistetyksi lääkeyritysten välistä hintakilpailua, vähennettyä lääkejätettä, edistettävän rationaalista lääkehoitoa sekä tarkistettua erityiskorvausjärjestelmää. Säästöistä osa on siis toteutettu sellaisilla keinoilla, joilla ei ole tarvinnut puuttua korvausten tai lääkekaton tasoihin. Säästötoimien vaikutuksia potilaiden omavastuisiin on arvioitu ennakkoon Kelan mikrosimulointimenetelmällä. Kelasta saatujen tietojen mukaan Kelassa on myös parhaillaan käynnissä tutkimus vuonna 2016 käyttöön otetun alkuomavastuun vaikutuksista lääkkeiden käyttöön.
Parhaillaan on käynnissä rationaalisen lääkehoidon toimeenpano-ohjelma, jonka tarkoituksena. pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaisesti on parantaa potilaan kokonaisvaltaisen hoidon toteutumista, parantaa ihmisten toimintakykyä sekä luoda edellytykset kustannustehokkaalle

lääkehoidolle niin potilaan kuin yhteiskunnan näkökulmasta. Professori Heikki Ruskoaho on asetettu selvityhenkilönä selvittämään lääkekorvausjärjestelmän uudistamistarpeita. Osana tätä selvitystyötä huomioidaan ja selvitetään myös pienituloisten ja pitkäaikaissairaiden, paljon lääkkeitä käyttävien tilannetta.

Helsingissä 15.9.2017

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila